

2. Чечко А.П. Валютные операции: курс лекций / А.П. Чечко. – Мн.: Академия управления при Президенте Республики Беларусь, 2005. – 124 с.

3. Национальный Интернет-портал Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Национальный банк Республики Беларусь: Отчет Национального банка за 2013 год. – Минск, 2014. – Режим доступа: <http://www.nbrb.by/publications/report/report2013.pdf>. Дата доступа: 23.11.2014.

4. Национальный Интернет-портал Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Все банки Беларуси. – Минск, 2014. – Режим доступа: <http://select.by/content/view/7743/902/>. Дата доступа: 22.11.2014.

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Маринюк Л.В., провідний економіст з обслуговування індивідуальних VIP-клієнтів ПАТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», м. Київ, Україна

Становлення ринкових відносин, перетворення банківської системи змінило характер проведення процентної політики. Встановлення процентної ставки почало визначатися на основі встановлення НБУ офіційної облікової ставки, яка являється одним з монетарних інструментів, за допомогою якого Національний Банк України встановлює для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених та розміщених грошових коштів на певний період. Демоніполізація банківської системи сприяли розвитку банківської конкуренції, тому банки почали самостійно визначати рівень процентних ставок, зважаючи на такі чинники як, співвідношення попиту та пропозиції на ринку фінансів, державне регулювання рівня процентних ставок, темп інфляції, конкуренція в банківській системі, прибутковість банку, вид позики, ступінь ризику операції, тип клієнта, його платоспроможність і т. п.

Поряд з управлінням ризиків, у кредитуванні процентна політика має одне з найважливіших значень в загальній політиці банку. Її цілі мають бути чітко викладені в письмовій формі. Головним завданням процентної політики банку є мінімізація процентного ризику в межах прибутковості та ліквідності.

Процентна політика утворює один з ключових елементів кредитних відносин, а також визначає механізм плати за кредит. Для кредитора плата за надані в позику грошові кошти є так званою компенсацією за невикористані можливості з приводу інвестування наявних грошових ресурсів. Для позичальника процент за кредит є купівлею права на користування кредитними коштами протягом певного часу. Тобто, мова йде про ціну кредиту, яка є оплатою його споживчої вартості як здатності задовольняти потреби суб'єктів господарювання у вільних коштах.

Ефективною процентною політикою вважається сукупність заходів, спрямованих на встановлення оптимальних ставок позичкового процента з метою

забезпечення прибутковості банку при проведенні кредитних операцій та мінімізація ризиків, що супроводжують зміну цін на кредитні послуги. Вона формується на основі документа, який має вигляд затвердженої концепції, що враховує вплив усіх факторів розвитку економіки та особливості тих груп позичальників, на які йде орієнтація банку.

Для встановлення нормального рівня процентних ставок мають бути враховані мікро - та макроекономічні фактори. Вони показують можливість покриття витрат комерційного банку, отримання прибутку та управління ризиками. Вихідними мікроекономічними параметрами є умови діяльності комерційного банку та позичальника: термін використання позики, забезпечення, надійність позичальника. Це і є основою для визначення процентної ставки за кредит. Також існує пряма залежність між терміном надання позики, її розміром та рівнем процентної ставки. Але вона спостерігається лише при пасивних операціях, так як банки для залучення клієнтів створюють для них максимально вигідні умови для вкладення коштів, а по активних операціях сума кредиту не має значення, але враховується термін позики. В умовах фінансової кризи банки віддають перевагу видачі короткострокових позик, так як довгострокові зумовлюються високою ризиковістю. Також велике значення відіграє платоспроможність клієнта а саме: чим вона є меншою у клієнта – тим вищою може бути процентна ставка. Макроекономічними факторами визначення процентної ставки є рівень державного регулювання на ринку в особі центрального банку, співвідношення попиту та пропозиції на ринку банківських послуг.

Важливу роль процентна політика відіграє і в операціях з цінними паперами, так як НБУ при купівлі цінних паперів або валюти зараховує відповідні суми комерційним банкам, збільшуючи тим самим їм залишки на рахунках, сприяючи тим самим підвищенню кредитної активності банку, що в кінцевому випадку призводить до зниження процентних ставок. При продажі цінних паперів або валюти НБУ навпаки списує кошти з рахунків, тим самим підвищуючи рівень ставок.

Таким чином, процентна політика являється важливою частиною грошово-кредитної політики, а процентна ставка для суб'єктів господарювання слугує показником щодо прийняття рішень щодо заощаджень, інвестицій чи споживання. Вона надає можливість вчасно реагувати на зміну ринкової кон'юнктури шляхом переливання капіталу між сферами економіки, збалансовуючи цим самим попит та пропозицію на товарному та грошовому ринках.

Процентна політика банку повинна передбачати різні шляхи та можливості мінімізації процентного ризику, які сьогодні або в майбутньому можуть бути використані банківськими установами як один із напрямків удосконалення організації позичкових операцій.

Список літератури:

1. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про процентну політику Національного банку України» № 389 від 18.08.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

2. Грошово-кредитна політика в Україні / В.С. Стельмах, А.О. Єпіфанов, Н. Гребеняк, В.І. Мітенко; за ред. В.І. Міщенка. – К.: Т-во Знання, КОО, 2000. – 305 с.

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Полозова Т.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, ХНУРЕ, м. Харків, Україна

На сучасному етапі розвитку економіки України виробничо-господарську діяльність підприємства вимушені здійснювати в умовах наростаючої невизначеності ситуації і мінливості економічного середовища. Це значить, що виникає неясність і невпевненість в одержанні очікуваного кінцевого результату, а, отже, зростає ризик непередбачених втрат.

Інноваційно-інвестиційна діяльність здійснюється не тільки в умовах ризику, але також в умовах систематичної, перманентно зростаючої невизначеності. Тому керівництву підприємства треба вміти швидко та гнучко реагувати на зміни в економічному середовищі, що вимагає розробки та застосування відповідного методологічного й математичного забезпечення для можливості прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо інноваційно-інвестиційних проектів, які реалізуються в межах підприємства.

Проведений аналіз методів і моделей оцінки проектних ризиків виявив переваги і недоліки використовуваних на практиці підходів [1-3], що обумовило необхідність у розробці моделі, адаптованої до сучасних умов розвитку економіки України.

Оцінка проектних ризиків містить два основних етапи: експертний і розрахунково-аналітичний, схема яких наведена на рис. 1.

Пропонований спосіб оцінки проектних ризиків являє собою комбінування експертного й статистичного методів, тому що враховує й думки кваліфікованих фахівців, і використання математичного апарата, який привносить частку об'єктивності в процес моніторингу проектних ризиків.

Експертна частина передбачає використання експертного методу для оцінки інвестиційних ризиків. Коефіцієнт компетентності експерта k_k визначається як середньоарифметичне коефіцієнтів інформованості k_i й аргументації k_a (перебуває в межах від 0 до 1) [3]:

$$k_k = \frac{k_i + k_a}{2} \quad (1)$$

У ході ведення опитування перед експертами ставиться завдання складання переліку найбільш імовірних ризиків для даного проекту, визначення ймовірності їх виникнення (у відсотках) і оцінка значущості ризиків шляхом їхнього впорядкування